

..... [p1]

[...]

gij u hebt moeten geven om, mijn arme en kranke dichtstukjes¹ te verbeteren, en voor het schoon, het alderschoon liedje dat gij meegezonden hebt

Gij peisdet waarschijnlijk van reeds gisteren antwoorde te krijgen, maar wij hebben ter oorzaak van bouwing,² verlang³ gekregen tot den 21^{sten}⁴ ik heb dan opnieuw op zoek geweest, als ik mijn eerste brief⁵ geschreven had en nog al eene goe vangste gedaan.

O, Mijnheer, 'k en kan niet zeggen hoe ik te vreden ik was, als ik zag dat ik u eenen kleenen dienst had kunnen bewijzen.

Ik zal eerst, voor zoo goed als ik kan, den uitleg geven dien gij gevraagd hebt.

hij rijdt over zijn brugge⁶ = hij ontslaat het daarmee, hij verliest door deze of die daad niets, maar toch hij wint niet veel, hij passeert juiste;

[...]

[xxxx] zijn botten = klappen en swatelen; hij zal wel koelen zonder blazen;

.....

- 1 Dit slaat op de [drie gedichtjes die Jerome Noterdaeme aan Gezelle toestuurde, op datum van 31 maart 1880](#). De titels zijn: Dank u Heere; Aldaar niet varen; Een brief. Vermoedelijk werden ze verstuurd met de [eerste brief naar Gezelle op 09/03/1881](#).
- 2 Bij L.L. De Bo, Westvlaamsch Idioticon, Brugge: Gailliard, 1873: 'bold' of 'bolt', ook : 'bouwd, bouwt'. Dit is 'beèr' of aal. Een 'bouwboer' was een 'landbouwer die gewoon is veel bold uit de stad te halen'. Dit was een lastig werk dat slechts een korte tijd mocht duren, er werd dan ook 's nachts gewerkt. Dit gebeurde vooral in de maanden maart en begin april.
- 3 Verlenging, uitstel, verschuiving. Waarschijnlijk voor alle scholen uit de buurt. In Poperinge en omgeving was er ook een verschuiving in de periode van de grote vakantie voor de hoppepluk of -oogst.
- 4 21 maart. De [volgende brief van J. Noterdaeme is van 20/04/1881](#).
- 5 J. Noterdaeme stuurde zijn [eerste brief naar Gezelle op 09/03/1881](#), dit na een huisbezoek bij Gezelle waarbij die hem vroeg om woorden te verzamelen uit zijn streek.
- 6 Gezelle vroeg in [zijn vorige brief](#) uitleg over dit gezegde dat Noterdaeme hem toegezonden had: "hij rijdt over zijn brugge, wat is dat ???" Gezelle maakte van deze brief een fiche met lemma 'Brugge' om onder te brengen in zijn *Woordentas*.

hij stond en gapen lijk een gesplette⁷ stok;

als het een keer begint, het gaat lijk of het voeten hadde;⁸

iemand op zijne teen terten;

men krijgt daarvan zooveel appels of peeren;

malkander betalen met geloken beurzen = kwijte reeken,⁹

k en zal mijn vinger in dat gatje niet steken = mij niet laten bedriegen;

hij doet lijk een populieren blad = hij keert hem;

't is lijk een omgekeerde zak = geheel veranderd;

tot Daar, zei Mote, en hij bolde¹⁰ halfwege;

aan iemands neuze knopen = vertellen;

dat kittelt in zijne neuze = hij hoort dat niet geern;

3 keers bijkan en is nog geen heel,¹¹

ersmoor = een smoor die op den grond ligt;

iemand zijne bolle wasschen, zijne zaligheid zeggen

scheeren met drooge of zonder zeepe¹² hebben dezelfde

..... [p2]

.....

7 Gespleten.

8 Als het eenmaal van start gaat, dan gaat het snel, net of het voeten kreeg.

9 Kwijtschelden.

10 Bollen = aftrappen, weggaan.

11 Onderstreping van Guido Gezelle in blauw potlood als aanduiding om deze spreuk in de *Woordentas* op te nemen. Gezelle maakte van deze brief een fiche met als lemma 'Bijkan'.

12 Iemand streng of hard aanpakken.

[beteekenis] [...]

mijne rugge groeit. 2 uitdrukkingen die beteekenen dat men dit of dat zoo gemakkelijk niet krijgt;

jouw¹³ tot aan de balke = stijf wel;

gepresseerd lijk de panne te vastenavond;¹⁴

als zij al 't vroede op hem zien! = als zij al op zijn kappe rijden = betichten;

als men iets vertelt, en iets er bij doet, ba! zegt men, 't is een dief die er van doet;

op den bus¹⁵ slaan = op de hage slaan

hoort gij hem komen met zijne houten kloeftjes¹⁶ aan, of op zijne bloote voeten? = iets bedektelijk vragen;

twee vliegen met een lap slaan;

hij staat in zijn zelfs lucht¹⁷ lijk diegene die trouwen;

_____ en kijken lijk een pilaarbijter;¹⁸

al hout en is geen timmerhout;

bij faute van brood, gij eet pasteijkasten;¹⁹

twee natte zakken en kunnen elkaar niet dragen;

[...]

.....

13 Jouw = ja, wij gaan akkoord

14 Bij L.L. De Bo, Westvlaamsch Idioticon, Brugge: Gailliard, 1873, p.1273: Verladen zijn lijk de panne van Vastenavond: uit der mate verlaân en bezig zijn, gelijk de pan waarin men op Vastenavond koeken bakt. Hier: gehaast zijn.

15 Bus, busseboom: buxus.

16 Klompjes.

17 Hij staat zichzelf in de weg zoals de partners van een huwelijk in elkaars licht (=lucht) kunnen staan.

18 Pilaarbijter = iemand die schijnheilig doet.

19 Kasten = korsten.

hij er soms uiteendoet; 't is waarlijk een plezier van hem te hooren.

Ik eindig dezen, mijnen tweeden brief, met u nogmaals te bedanken.

Indien gij geern iets zoudt vragen, ik ben steeds bereid uwen wensch te voldoen.

Aanveerd, Mijnheer, de uitdrukking mijner diepe erkentnisse,

Uw steeds bereide dienaar

Hieron. Noterdaeme

[Deo Gratias]

Naschrift: 'k heb er nog 2 gehoord: eerst in 't bakje, last in 't zakje.

't is lijk den duivels naaigaren = vernesteld.

Briefbeschrijving

Verzender	[Noterdaeme, Jerome]
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	[21/03/1881 t.p.q. - 20/04/1881 t.a.q.]
Verzendingsplaats	Lo (Lo-Reninge)
Annotatie	T.p.q. gereconstrueerd op basis van de brieftekst: verwijzing naar 21/[03] in de brief en op basis van de brief G.G. aan J. Noterdaeme (nr.8725): deze brief is een reactie hierop; t.a.q. gereconstrueerd op basis van de derde brief van J. Noterdaeme aan G.G. van 20/04/1881: deze brief is de tweede brief aan G.G. en komt ervoor; adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift ; adressaat en plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotatie	T.p.q. gereconstrueerd op basis van de brieftekst: verwijzing naar 21/[03] in de brief en op basis van de brief G.G. aan J. Noterdaeme (nr.8725): deze brief is een reactie hierop; t.a.q. gereconstrueerd op basis van de derde brief van J. Noterdaeme aan G.G. van 20/04/1881: deze brief is de tweede brief aan G.G. en komt ervoor; adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift ; adressaat en plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	2 enkele vellen, enkel vel 1: 102 mm x 130 mm; enkel vel 2: 105 mm x 132 mm papier, wit papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig: vel verknipt tot twee taalkundige fiches en gereconstrueerd met tekstverlies; stukje bovenkant en stukje onderkant van vel ontbreken
Toevoegingen	op zijde 1 rechts en op zijde 3 links: taalkundige notitie (inkt, verticaal, beide hand G.G.) ; alle zijden met purperen inkt en blauw potlood doorgehaald en onderstreept

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	3586, Brugge + 3586, Bijkans
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.15989

Inhoud

Incipit	mijn arme en kranke dichtstukjes te verbeteren,
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[21/03/1881 t.p.q. - 20/04/1881 t.a.q.], Lo, [Jerome Noterdaeme] aan [Guido Gezelle]
Editeur	Karel Platteau; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt

Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
